

Synagoga Nowomiejska

Synagoga Nowomiejska, fot. Tadeusz Poźniak

Synagoga Nowomiejska została wzniesiona w latach 1705-12 według projektu działającego w Rzeszowie, włoskiego architekta Jana Chrzciciela Belottiego. W konsekwencji wielkiego pożaru z 1842 r. synagoga przeszła zasadniczą przebudowę. Ostatecznie była budowlą monumentalną o charakterze obronnym, zbudowaną na planie trapezu, wzmocnioną od zewnątrz wydatnymi szkarpami z pojedynczymi oknami zamkniętymi półkoliście usytuowanymi w górnej części murów.

W czasie okupacji hitlerowskiej wewnątrz synagogi zostało doszczętnie zniszczone i ogołoczone z wyposażenia. W lecie 1942 r., została zamieniona przez Niemców na stajnię, a następnie na skład i magazyn. W 1944 r. w trakcie odwrotu wojsk niemieckich została podpalona przez opuszczające miasto oddziały. Na skutek pożaru runęły sklepienia, niemalże całkowitemu zniszczeniu uległo pokrycie dachowe (gont) wraz z konstrukcją i stolarką okienną, pojawiły się również spękania ścian.

W 1954 r. wykonano niezbędne prace zabezpieczające wraz z przygotowaniem konstrukcji pod jej przyszłą odbudowę, która ostatecznie zakończyła się w 1964 r. Obecnie mieści się w niej siedziba Biura Wystaw Artystycznych (BWA), dom pracy twórczej Związku Polskich Artystów Plastyków i Związek Polskich Artystów, Malarzy i Grafików oraz dodatkowo kawiarnia.